

Centre of
expertise
on child
sexual abuse

Race
Equality
Foundation

Gwella ymatebion i gam-drin plant Du, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn rhywiol Crynodeb gweithredol

Mawrth 2021

Nasreen Ali,
Jabeer Butt a
Melanie Phillips

Crynodeb gweithredol

Comisiynwyd yr astudiaeth ymchwil hon gan Y Ganolfan Arbenigedd ar Gam-drin Plant yn Rhywiol (Canolfan CSA) i fynd i'r afael â bylchau mewn gwybodaeth ynghylch ymarfer proffesiynol wrth gefnogi plant o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig y mae perygl i rywun gam-fanteisio'n rhywiol (CSA) arnynt, neu sy'n profi hynny.

Yn ôl ymchwil nid yw lefelau CSA yn amrywio'n sylweddol yn ôl dosbarth cymdeithasol neu grŵp ethnig, ond mae plant o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig – a ddiffinnir yn yr adroddiad hwn fel rhai sy'n cynnwys pob grŵp ethnig ar wahân i Gwyn Prydeinig – yn cael eu tangynrychioli mewn adroddiadau swyddogol ar y defnyddwyr gwasanaethau sy'n ymwneud â CSA. Ymhlith y rhesymau posibl dros y tangynrychiolaeth hon mae anawsterau penodol a wynebir gan y plant hyn wrth datgelu'r gamdriniaeth rywiol y maent wedi'i phrofi, ac amharodrwydd asiantaethau i gydnabod y gallant fod yn ddioddefwyr camdriniaeth.

Er mwyn mynd i'r afael â'r mater hwn, cynhaliodd y Sefydliad Cydraddoldeb Hiliol ymchwil gyda'r nod o gael gwybodaeth am:

- arfer presennol yng Nghymru a Lloegr i gefnogi plant o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig sy'n cael eu heffeithio yn ôl CSA
- y defnydd o adnoddau (yn enwedig deunyddiau dysgu) gan ymarferwyr, a thystiolaeth o'u heffeithiolrwydd yng Nghymru a Lloegr
- anghenion plant o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig sydd wedi cael eu cam-drin yn rhywiol, a pha mor effeithiol y caiff eu lles ei ddiogelu ar hyn o bryd.

Rhwng Ionawr a Mawrth 2020, cynhaliwyd cyfweiliadau ansoddol gydag 16 o weithwyr proffesiynol yn gweithio yn y sector gwirfoddol ac awdurdodau lleol yn Lloegr; bu ymdrechion i recriwtio gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio yng Nghymru yn aflwyddiannus. Roedd gan yr holl rai a gafodd eu cyfwrdd arbenigedd mewn gweithio gyda phlant o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig – yn bennaf o gefndiroedd De Asiaidd, Du Caribïaidd ac Iddewon Uniongred Haredi – a oedd wedi profi CSA. Fe'u recriwtiwyd drwy gysylltu â 41 o asiantaethau a sefydliadau sy'n hysbys i'r Ganolfan CSA neu'r Sefydliad Cydraddoldeb Hiliol, neu fe'u nodwyd drwy chwilio ar y rhyngwrwyd.

Gofynnwyd i'r cyfranogwyr am eu barn yn seiliedig ar eu profiad proffesiynol; roedd llawer hefyd yn defnyddio eu gwybodaeth am eu cymuned wreiddiol eu hunain, ond roedd gan y rhan fwyaf brofiad o weithio gyda phlant o amrywiaeth o grwpiau ethnig. Mae canfyddiadau perthnasol o'r llenyddiaeth ymchwil yn y DU yn fodd i gynnig rhywfaint o gyd-destun i'w datganiadau, gyda'r bwriad o alluogi ymarferwyr rheng flaen, rheolwyr a chomisiynwyr i ddysgu yn sgîl gwybodaeth sy'n bodoli eisoes fel y gallant ddarparu'r gwasanaethau gorau posibl i blant o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig.

Nododd y cyfranogwyr nifer o rwystrau sy'n atal y plant hyn rhag datgelu eu profiadau o CSA a chael mynediad at wasanaethau: rhwystrau mewnol (diwylliannol) ac allanol (strwythurol, cymdeithasol a sefydliadol). Sylwasant hefyd ar sut y gallai ansensitifrwydd diwylliannol gan asiantaethau a darparwyr gwasanaethau leihau ymddiriedaeth cymunedau ynddynt, cyn amlinellu ffyrdd y gellid diogelu dioddefwyr a goroeswyr CSA o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn well a diwallu eu hanghenion. Cyfeiriodd cyfranogwyr at enghreifftiau o'u harfer eu hunain ac awgrymwyd camau gweithredu pellach; er na roesant enghreifftiau o adnoddau a ddatblygwyd i'w defnyddio mewn gwaith gyda phlant o gefndiroedd ethnig penodol, trafododd ambell un eu defnydd o adnoddau eraill oedd, yn eu barn nhw, yn berthnasol i bob ethnigrwydd.

Prif ganfyddiadau

Rhwystrau mewnol i ddatgelu a chael mynediad at wasanaethau cymorth

Er i'n cyfranogwyr nodi'r rhwystrau canlynol fel rhai sy'n berthnasol i blant o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig, mae'n amlwg y gallai rhwystrau tebyg fod yn bresennol hefyd i blant Gwyn Prydeinig.

Diffyg dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o gysyniadau fel CSA. Tynnodd cyfranogwyr sylw at y ffaith y gallai rhai dioddefwyr a goroeswyr CSA – er enghraifft, mewn cymunedau Mwslimaidd De Asiaidd ac Iddewon Haredi – fod yn llai abl i enwi eu profiad fel camdriniaeth oherwydd diffyg gwybodaeth am ryw a chydysyniad; teimlwyd bod mynediad cyfyngedig at ffynonellau gwybodaeth ar-lein yn cyfrannu at hyn. Mae ymchwil a gyhoeddwyd wedi nodi y gall materion tebyg effeithio ar gymunedau Somaliaidd, a nododd nad oes gan rai ieithoedd eiriau ar gyfer CSA.

Pwysau i gydymffurfio â rolau ar sail rhywedd. Dywedodd cyfranogwyr fod disgwyliadau rhyw yn ei gwneud yn anodd i fenywod a dynion sy'n dioddef CSA mewn rhai cymunedau siarad am eu profiadau. Yr oedd dylanwad arweinwyr crefyddol o fewn diwylliannau patriarchaidd iawn yn thema gyffredin.

- ▶ Rhoddodd y cyfranogwyr enghreifftiau lle'r oedd disgwyliadau ynghylch 'purdeb' rhywiol yn debygol o annog rhai merched a menywod ifanc o Dde Asia sy'n profi CSA i deimlo cywilydd neu ofn y gallent gael eu beio am y gamdriniaeth. Mae ymchwil a gyhoeddwyd yn awgrymu y gallai rhai menywod o Dde Asia sy'n cael eu cam-drin deimlo nad oes arnynt angen cymorth neu nad ydynt yn ei haeddu.

- ▶ Teimlai cyfranogwyr y gallai bechgyn a dynion ifanc sy'n cael eu cam-drin yn rhywiol gan ddynion deimlo'n ddryslyd, neu deimlo embaras ynglŷn â'u rhywioldeb, yn enwedig os yw bod yn hoyw yn cael ei ystyried yn bechod yn eu diwylliant; cyfeiriwyd at enghreifftiau o gymunedau Pobl Dduon, Bangladeshaidd, Pacistanaidd ac Iddewon tra-Unionged. At hynny, gwelwyd y gallai cam-drin bechgyn neu ddynion ifanc yn rhywiol gan fenywod gael ei ystyried (gan y dioddefwyr ac eraill yn y gymuned) yn llai difrifol na cham-drin gan ddynion.

Ofn na chânt eu credu neu y cânt eu hanwybyddu.

Hyd yn oed pan fydd plentyn yn gwybod ei fod wedi cael ei gam-drin yn rhywiol, dywedodd cyfranogwyr, na fyddant o bosibl yn dweud wrth unrhyw am eu bod yn ofni y bydd eu rhieni a'u cymuned yn gwrthod credu neu dderbyn eu datgeliad. Credid bod yr ofn hwn – y sylwodd cyfranogwyr arno mewn cymunedau Iddewon tra-Unionged a Mwslimiaid De Asia – yn fwy os oes gan y cyflawnwr sefyllfa o rym yn y gymuned.

Pwysau o fewn teuluoedd a chymunedau i gynnal anrhydedd ac atal cywilydd.

Er y gall plant o bob ethnigrwydd deimlo cywilydd a stigma unigol ar ôl profi CSA, roedd cyfranogwyr o'r farn y gallai'r teimladau hyn fod yn gysylltiedig â syniadau o anrhydedd a chywilydd teuluol/cymunedol yn Ne Asia, a bod hyn y rhain yn ychwanegu at y teimladau. Er mwyn atal dioddefwyr rhag datgelu ac i ddiogelu anrhydedd teuluol, gall rhai plant sy'n cael eu cam-drin yn rhywiol gael eu symud o'r gymuned a/neu eu gorfodi i briodi, neu gallant gael eu torri allan. Mae'r llenyddiaeth ymchwil hefyd wedi nodi anrhydedd a chywilydd fel rhwystrau i ddatgelu ar gyfer cymunedau eraill, gan gynnwys dioddefwyr a goroeswyr Mwslimiaid Affricanaidd a Du Caribiaidd.

Rhwystrau allanol i ddatgelu a chael mynediad at wasanaethau cymorth

Tlodi a statws mewnfudo ansicr. Credai cyfranogwyr y gallai datgelu CSA fod yn arbennig o anodd mewn cymunedau ethnig sy'n byw mewn tlodi eithafol, a bod teuluoedd sydd â statws mewnfudo ansicr yn annhebygol o ofyn am gymorth neu gefnogaeth yn dilyn CSA am eu bod yn ofni cael eu halltudio. Mae ymchwil a gyhoeddwyd wedi dangos sut y mae amgylchiadau rhai plant wrth ddod i'r DU – i ddianc rhag y rhyfel yn Somalia, er enghraifft – wedi eu gadael yn arbennig o agored i CSA, ac yn llai abl o ddatgelu achos o gam-drin pan fydd yn digwydd.

Ymwybyddiaeth gyfyngedig o wasanaethau cymorth ac anallu i gael gfael arnynt. Er y gallai'r un arferion a chredoau diwylliannol sy'n cyfyngu ar ymwybyddiaeth o CSA (gweler uchod) hefyd atal aelodau o rai cymunedau rhag gwybod ble i ddod o hyd i gymorth, roedd cyfranogwyr o'r farn nad yw gwasanaethau cymorth yn ddigon gweladwy a hygyrch – yn enwedig i bobl nad ydynt yn siarad Saesneg yn rhugl.

Diffyg ymddiriedaeth mewn gwasanaethau. Gan ddyfynnu enghreifftiau yng nghymunedau De Asiaidd, Pobl Dduon ac Iddewon Haredi, dywedodd cyfranogwyr y gallai canfyddiadau a phrofiadau o hiliaeth, gwahaniaethu, ymyleiddio, allgau ac ansensitifrwydd diwylliannol (a archwilir ymhellach isod) arwain at ddiffyg ymddiriedaeth mewn asiantaethau statudol. Gall y diffyg ymddiriedaeth hwn hefyd effeithio ar barodrwydd pobl i ymgysylltu â gwasanaethau cymorth y sector gwirfoddol. Nodwyd, fodd bynnag, fod rhai dioddefwyr a goroeswyr CSA am gael eu cefnogi gan weithiwr proffesiynol o'r un gymuned neu gefndir ethnig tra bod yn well gan eraill gael cymorth gan y tu allan i'w gymuned.

Diffyg dealltwriaeth ddiwylliannol mewn asiantaethau statudol a darparwyr gwasanaethau

Darparwyd enghreifftiau o ffyrdd y mae asiantaethau (gan gynnwys yr heddlu, y gwasanaethau cymdeithasol ac ysgolion) a darparwyr gwasanaethau yn arddangos ymddygiadau yn seiliedig ar agweddau diwylliannol ansensitif. Priodolwyd yr ymddygiadau a'r agweddau hyn i ddiffyg amrywiaeth yn y gweithlu. Teimlwyd hefyd bod diffyg tystiolaeth ymchwil i adeiladu arfer da arni.

Methu â chydabod ac ystyried materion a phrofiadau diwylliannol. Dadleuodd cyfranogwyr, lle mae asiantaethau statudol yn tybio bod dioddefwyr a goroeswyr CSA o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn wynebu'r un problemau a phwysau â'r rhai o gefndiroedd gwyn Prydeinig, ac nad ydynt yn rhoi ystyriaeth i wahaniaeth diwylliannol perthnasol, bod eu gallu i ymateb yn briodol yn lleihau. Nodwyd diffyg gwasanaethau arbenigol ar gyfer grwpiau lleiafrifol ac ymylol, a thynnodd cyfranogwyr sylw at y ffaith bod plant ag anableddau dysgu yn arbennig o annhebygol o gael llais a chael eu credu. Mae ymchwil a gyhoeddwyd wedi nodi sut mae'r categorïau sy'n gorgyffwrdd megis hil, rhyw ac anabledd yn ychwanegu at yr heriau sy'n wynebu plant a phobl ifanc dduon sydd wedi profi CSA.

Hiliaeth a rhagfarn anymwybodol. Teimlwyd bod hiliaeth, boed yn ymwybodol neu'n anymwybodol, yn systemig ac yn endemig ar bob lefel o'r system amddiffyn plant, hyd yn oed ymhlith gweithwyr cymdeithasol o'r un grŵp ethnig â'r plant y maent yn gweithio gyda nhw. Trafododd cyfranogwyr sut mae naratifau o natur hiliol am gymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn effeithio ar ddarparu cymorth i ddioddefwyr CSA – er enghraifft, oherwydd bod gweithwyr proffesiynol yn derbyn y stereoteipiau a gyflwynir yn y cyfryngau fel rhai gwir. Er enghraifft:

- Tybir yn aml nad yw merched a menywod ifanc o gymunedau Pobl Dduon a De Asia yn debygol o ddioddef CSA - a lle nad ydynt yn cydymffurfio â'r ystrydeb hon, efallai na fydd gweithwyr proffesiynol yn gwybod sut i ymateb. Mae naratif amlwg fod dynion De Asia yn gyflawnwyr a merched gwyn yn ddioddefwyr CSA yn anwybyddu profiad merched a menywod De Asia. Gall naratifau sy'n ystyried risgiau yn unig o ran priodas dan orfod neu drais er anrhydedd i ferched a menywod De Asia arwain at fethu â sylw'r arwyddion o CSA.
- Yn aml, mae bechgyn a dynion ifanc du ac Asiaidd yn cael eu trin fel troseddwy'r a thybir eu bod yn aelodau o gang; maent fel arfer yn dod i sylw'r gwasanaethau am eu bod wedi cyflawni troseddau neu wedi arddangos ymddygiad rhywiol niweidiol, heb unrhyw gydnabyddiaeth y gallai hyn awgrymu eu bod yn dioddef o CSA. Hyd yn oed mewn atgyfeiriadau, maent yn tueddu i gael eu disgrifio mewn iaith fwy negyddol na dynion gwyn. A gall canfyddiad o ddynion o Dde Asia fel rhai sy'n cyflawni achosion o gam-drin rhywiol yn unig arwain gweithwyr proffesiynol i wrthod eu credu pan fyddant yn datgelu eu bod wedi cael eu cam-drin.

- Gall gweithwyr proffesiynol anwybyddu'r posibilrwydd bod aelodau o grefyddau y maent yn eu cysylltu â gostyngeddrwydd ac sy'n ymwrthod â thrais, megis Bwdhaeth, yn gallu cyflawni CSA.
- Gall teuluoedd rhai dioddefwyr CSA, fel y rhai mewn cymunedau Asiaidd, fod yn fwy tebygol na theuluoedd gwyn Prydeinig o gael eu hamau o gelu'r achos o gam-drin, a gallant gael ymateb llai cadarnhaol – “amharodrwydd i gymryd yr holl gamau angenrheidiol” – gan wasanaethau rheng flaen.

Amharodrwydd i herio agweddau ac

arferion. Nododd cyfranogwyr y gallai awydd sy'n llawn bwriadau da i ganiatáu ar gyfer gwahaniaethau diwylliannol, ynghyd ag anwybodaeth am ddiwylliannau penodol, olygu bod gweithwyr proffesiynol yn peidio â gweithredu pan ddylent wneud hynny: gan ofni cael eu hystyried yn hiliol, er enghraifft efallai na fyddant yn ymyrryd mewn arferion rhieni nac yn awgrymu eu bod yn gweld y plentyn neu'r person ifanc ar ei ben ei hun. Mae ymchwil a gyhoeddwyd wedi nodi barn flaenllaw yn y gwasanaethau cymdeithasol bod plant yn well eu byd o fewn eu teulu eu hunain, gyda'r canlyniad bod tensiynau o fewn diwylliannau (o safbwynt 'anrhydedd', er enghraifft) rhwng menywod ifanc a'u rhieni yn cael eu dehongli fel mater teuluol mewnol yn hytrach na mater diogelu.

Goresgyn rhwystrau: gweithio gyda gweithwyr proffesiynol

Cynyddu amrywiaeth yn y gweithlu. Credai cyfranogwyr y gallai gweithlu amrywiol alluogi sefydliadau i ddenu ystod eang o ddefnyddwyr gwasanaethau, chwalu rhwystrau ieithyddol, a deall gwahanol ddiwylliannau.

Mynd i'r afael â rhagfarn anymwybodol.

Credid nad oedd gweithwyr proffesiynol yn y maes yn cael hyfforddiant ar gymhwysedd diwylliannol a rhagfarn anymwybodol. Credai cyfranogwyr fod hyfforddiant o'r fath yn werthfawr, a dywedodd fod yn rhaid i weithwyr proffesiynol fod yn ymwybodol o fân wahaniaethau diwylliannol yn y cymunedau y maent yn eu gwasanaethu a'r blaenoriaethau ar gyfer plant a theuluoedd y cymunedau hynny y mae CSA yn effeithio arnynt.

Datblygu cymhwysedd diwylliannol.

Dywedodd cyfranogwyr oedd heb fod o gefndir ethnig eu defnyddwyr gwasanaeth fod gwneud ymdrech i ddysgu am y diwylliant yn eu galluogi i ddarparu gwell cefnogaeth. Argymhellwyd deall hunaniaeth pob unigolyn drwy ei ryw, daearyddiaeth, edrychiad ymddangosiad, dosbarth, diwylliant, ethnigrwydd, addysg, cyflogaeth, rhywioldeb, cyfeiriadedd rhywiol ac ysbrydolrwydd. Mae ymchwil a gyhoeddwyd wedi awgrymu edrych y tu hwnt i ddulliau cwnsela yn seiliedig ar ymddygiad a therapi gwybyddol wrth ddarparu ymyriadau therapiwtig i bobl o wahanol ddiwylliannau.

Rhannu gwybodaeth i wella ymarfer.

Awgrymodd cyfranogwyr y dylid cynllunio fframwaith/adnodd ar gyfer gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda chymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig. Gan ganolbwyntio ar atal CSA yn y cymunedau hynny a gwaith un-i-un gyda phlant y mae CSA yn effeithio arnynt, byddai angen i hyn gael ei lywio gan brofiadau goroeswyr CSA.

Goresgyn rhwystrau: gweithio gyda chymunedau

Sefydlu gwasanaethau o fewn y gymuned a meithrin ymddiriedaeth.

Roedd y rhan fwyaf o'r cyfranogwyr eu hunain o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig. Eglurodd y rhai a fu'n gweithio mewn gwasanaethau arbenigol ar gyfer cymunedau ethnig penodol, neu ar brosiectau oedd yn benodol i'r gymuned o fewn gwasanaethau cyffredinol, fod datgelu CSA iddynt yn seiliedig ar berthynas oedd wedi'i sefydlu â'r gymuned. Dywedasant fod y berthynas hon yn rhoi hyder i ddiodefwyr a goroeswyr y byddai eu profiad CSA yn cael ei ddeall yn eu cyd-destun diwylliannol. Disgrifiwyd gweithio gyda chymuned fel proses raddol, a'r allwedd i hynny oedd ennill ymddiriedaeth a chynnal cyfrinachedd. Pwysleisiwyd pwysigrwydd cael eich adnabod yn y gymuned, fel bod llawer o atgyfeiriadau'n cael eu gwneud ar lafar. Mae ymchwil a gyhoeddwyd i wasanaethau ar gyfer menywod De Asiaidd sy'n cael eu cam-drin yn rhywiol wedi pwysleisio pwysigrwydd darparu cymorth mewn lleoliadau diogel, sy'n hygyrch i'r rhai sydd eu hangen.

Codi ymwybyddiaeth o CSA o fewn cymunedau.

Roedd cyfranogwyr o'r farn bod ysgolion mewn sefyllfa dda i ddiogelu plant drwy eu haddysgu am ryw a pherthnasoedd. Barnwyd bod codi ymwybyddiaeth gyda rhieni – efallai ochr yn ochr â gwaith ar gyfathrebu rhwng rhieni a phlant – yn hanfodol, a phwysleisiodd cyfranogwyr yr angen i gynnwys dynion yn ogystal â menywod mewn trafodaethau am ddiogelu a CSA. Awgrymwyd cael cyfranogiad a chymeradwyaeth arweinwyr cymunedol a chrefyddol, er bod y llenyddiaeth ymchwil yn nodi risgiau o ran dibynnu ar y rhai sy'n cyflwyno eu hunain fel 'arweinwyr' ac yn cynghori'n ofalus wrth ddewis yr unigolion i gymryd rhan. Argymhellwyd canolbwyntio ar brofiad diodefwyr, gyda'r cyfranogwyr yn nodi pŵer 'hanesion goroeswr' yn y gwaith allgymorth yr oeddent wedi'i wneud.

Herio syniadau sy'n atal datgelu ac sy'n annog beio diodefwyr.

Nodwyd yr angen i herio rolau a chysyniadau rhyw fel anrhydedd a chywilydd; disgrifiodd cyfranogwyr sut yr oeddent wedi gwneud hyn drwy foreau coffi ac ymgynghoriadau gyda rhieni a phlant, trwy ddangos ffilmiau, a chynnal grwpiau cymorth. Dywedwyd bod gweithgaredd i rieni De Asia, a oedd yn canolbwyntio ar y goblygiadau iechyd a lles i'r plentyn sy'n cael ei gam-drin, wedi lleihau'r cywilydd a'r stigma yr oeddent yn eu cysylltu â CSA.

Goblygiadau

Mae'r camau gweithredu a allai wella'r broses o nodi ac ymateb i blant a phobl ifanc sy'n cael eu cam-drin yn rhywiol mewn cymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig – ac annog aelodau o'r cymunedau hynny i ddefnyddio gwasanaethau cymorth CSA – yn cynnwys y canlynol.

Cymorth i asiantaethau a darparwyr gwasanaeth

Dylai sefydliadau statudol a gwirfoddol sy'n ymateb i gymunedau amrywiol neilltuo adnoddau i fyfyrion a gweithredu er mwyn gwella eu hymatebion i CSA.

Pe rhoddid cymorth iddynt, gallai sefydliadau cymunedol sy'n gweithio mewn meysydd cysylltiedig ar hyn o bryd, megis trais yn erbyn menywod neu waith ieuencid, ddarparu gwasanaethau i blant y mae perygl i rywun gam-fanteisio'n rhywiol (CSA) arnynt, neu sy'n profi hynny, a chynnal gwaith allgymorth ehangach i godi ymwybyddiaeth.

Estyn allan i gymunedau

Dylid treialu ymyriadau allgymorth i godi ymwybyddiaeth o CSA, chwalu rhwystrau i ddatgelu, gwella dealltwriaeth o brosesau datgelu a chyfeirio at gymorth therapiwtig gyda gwahanol gymunedau ethnig. Dylid datblygu'r cynlluniau peilot hyn – a allai gynnwys 'hanesion goroeswyr' – gyda chydweithrediad ac mewn ymgynghoriad â rhieni a phlant, a'u cyd-gynhyrchu â sefydliadau'r sector gwirfoddol yn y cymunedau hyn.

Rhaglenni hyfforddi ar gyfer gweithwyr proffesiynol

Dylai hyfforddiant ar CSA i weithwyr proffesiynol gynnwys dulliau gwrth-hiliol, a gwella dealltwriaeth o'r blaenoriaethau ar gyfer, a materion ychwanegol a allai effeithio, ar blant a theuluoedd o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig y mae CSA yn effeithio arnynt.

Er mwyn mynd i'r afael â thanadnabod plant sy'n cael eu cam-drin yn rhywiol o rai cefndiroedd ethnig, gallai gweithwyr proffesiynol fel athrawon a staff gofal iechyd gael hyfforddiant i gynyddu eu hymwybyddiaeth o rwystrau diwylliannol i ddatgelu CSA a'u helpu i ymateb yn briodol i bryderon sydd ganddynt.

Dylid datblygu, treialu a gwerthuso adnodd/pecyn cymorth penodol ar gyfer gwaith gyda chymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig, wedi'i lywio gan brofiadau goroeswyr. Gan gydnabod heterogenedd gwahanol gymunedau ethnig, dylai ganolbwyntio ar:

- atal CSA
- mynd i'r afael â rhwystrau mewnol ac allanol i ddatgelu
- cefnogi dioddefwyr i drafod y systemau cyfreithiol a systemau llysoedd
- adnabod adnoddau therapiwtig.

Ymchwil i anghenion plant o gefndiroedd Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig sy'n profi CSA

Mae angen rhagor o ymchwil gyda phlant ac oedolion sydd wedi goroesi – bechgyn a dynion yn ogystal â merched a menywod – o ystod eang o gefndiroedd ethnig, er mwyn deall eu hanghenion yn well mewn perthynas â'u profiadau o CSA ac ymateb gwasanaethau i'r rhain. Gallai'r ymchwil hwn nodi meysydd o arfer addawol a sefydlu astudiaethau gwerthuso.

Gellir lawrlwytho fersiwn Saesneg o'r adroddiad cyflawn yn
<https://www.csacentre.org.uk/our-research/responding-to-csa/>

Cydnabyddiaethau

Rydym yn cydnabod yn ddiolchgar gefnogaeth y Ganolfan arbenigedd ar gam-drin plant yn rhywiol, a gomisiynodd yr astudiaeth hon. Hoffem ddiolch i'r gweithwyr proffesiynol yn y maes a gymerodd ran yn y cyfweiliadau – ni fyddai'r ymchwil hwn wedi bod yn bosibl hebddynt. Diolch hefyd i Iriza Qureshi a David Abdy am gefnogaeth i gael mynediad at lenyddiaeth ymchwil, ac i Helen Beckett am ei thrafodaethau ar y pwnc.

Am yr awduron

Mae Dr Nasreen Ali yn Ddarllenyydd mewn Cydraddoldeb Iechyd Cyhoeddus yn y Sefydliad Ymchwil Iechyd, Prifysgol Swydd Bedford. Canolbwyntia ymchwil Nasreen ar gymryd ymagwedd ryngblethol tuag at edrych ar effeithiau rhyw, ethnigrwydd ac iechyd ar sut mae grwpiau pobl dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig yn profi iechyd a gofal cymdeithasol.

Jabeer Butt yw Prif Weithredwr y Sefydliad Cydraddoldeb Hiliol, ac mae wedi ennill enw da yn rhyngwladol am ddefnyddio tystiolaeth wrth ddatblygu ymyriadau sy'n helpu i oresgyn gwahaniaethu ac anfantais. Defnyddiwyd ei astudiaethau i lywio meddylfryd y llywodraeth, gan gynnwys ymyriadau fel Cychwyn Cadarn. Mae prosiectau diweddar wedi cynnwys astudiaeth o brofiadau plant sydd wedi cael eu cam-drin yn rhywiol ymhlith cymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig ar gyfer yr Ymchwiliad Annibynnol i Gam-drin Plant yn Rhywiol. Mae Jabeer yn rhoi arweiniad ar y cynllun addysgu rhieni Cryfhau Teuluoedd, Cryfhau Cymunedau yn y Sefydliad. Mae hefyd yn arwain ar waith iechyd a thai yn y Sefydliad.

Mae Melanie Phillips yn weithiwr cymdeithasol cymwysedig sydd â phrofiad helaeth ym maes gofal cymdeithasol plant. Mae'n darparu hyfforddiant ac ymgynghoriaeth ym maes gofal cymdeithasol, iechyd ac addysg. Mae Melanie wedi ysgrifennu'n eang ar amddiffyn plant, diwylliant ac ethnigrwydd, yn ogystal â chyfrannu at ymchwil a datblygu canllawiau polisi ac ymarfer cenedlaethol.

Gair am y Ganolfan arbenigedd ar gam-drin plant yn rhywiol

Mae'r Ganolfan arbenigedd ar gam-drin plant yn rhywiol (Canolfan CSA) yn dymuno gweld plant yn cael byw'n rhydd rhag bygythiad a niwed cam-drin rhywiol. Ein nod yw lleihau effaith cam-drin plant yn rhywiol drwy gamau atal gwell ac ymateb gwell.

Rydym ni'n dîm amlddisgyblaethol, sy'n cael ei ariannu gan y Swyddfa Gartref a'i gynnal gan Barnardo's, ac rydym yn gweithio'n agos â phartneriaid allweddol o sefydliadau academiaidd, awdurdodau lleol, iechyd, addysg, yr heddlu a'r sector gwirfoddol. Fodd bynnag, rydym ni'n annibynnol a byddwn yn herio unrhyw rwystrau, rhagdybiaethau, tabŵau a ffyrdd o weithio sy'n ein hatal rhag cynyddu ein dealltwriaeth a gwella ein hagwedd at gam-drin plant yn rhywiol.

Er mwyn mynd i'r afael â cham-drin plant yn rhywiol, mae'n rhaid i ni ddeall beth sy'n ei achosi, ei gwmpas, graddfa ac effaith. Gwyddom lawer am gam-drin plant yn rhywiol ac rydym wedi gwneud cynnydd i ymdrin â hyn, ond mae nifer o fylchau yn ein gwybodaeth a'n dealltwriaeth o hyd sy'n cyfyngu pa mor effeithiol yr eir i'r afael â'r mater.

Tynnwyd y llun sydd ar y clawr drwy ddefnyddio actorion ac nid yw'n dangos sefyllfa go iawn.

Barnardo House, Tanners Lane, Barkingside, Ilford, Essex IG6 1QG
E: info@csacentre.org.uk | [@csacentre](https://www.facebook.com/csacentre)
www.csacentre.org.uk

22214shc21